

SINFONIA ROTTERDAM

Advies: negatief

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: niet van toepassing
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 750.000,-

Samenvatting van de aanvraag

“Sinfonia Rotterdam: hét dynamische kamerorkest van Rotterdam, dicht bij het publiek en onder leiding van dirigent Conrad van Alphen.

Het orkest kenmerkt zich door de Sinfonia Mentaliteit (flexibel, no-nonsense, hoge kwaliteit) en de Sinfonia Familie, waarbij met efficiënt en effectief werken in een positieve sfeer het speelplezier ervan afspat. Samen met het daadkrachtige organisatieteam, inclusief vrijwilligers, maakt het orkest elk optreden een belevenis.

Bij het selecteren van spelers wordt niet gekozen voor een groep solisten maar voor teamspelers van topkwaliteit. Hier hoort ook een fair practice honorering bij, daarom gaan wij ons aansluiten bij de CAO Muziekensembles.

De Weense klassieken vormen het startpunt in de programmering. Ter bevordering van de artistieke groei en om het publiek te laten kennismaken met een breed repertoire, worden regelmatig, tussen werken van de klassieke meesters, moderne of onbekende composities van alle genres gepresenteerd. Ook zoekt het orkest verbinding met andere muziekstijlen en culturele disciplines om een breder publiek te bereiken. Om deze programmeringen uit te kunnen voeren speelt Sinfonia Rotterdam in bezettingen van 21 tot meer dan 40 spelers. Onze missie is uitgevloeid uit bovenstaand: Op z'n Rotterdams excellente, klassieke muziek maken die de wereldburgers van de havenstad en (ver) daarbuiten verbindt en hun harten doet zingen.*

** Wereldburgers = Iedereen*

De focus ligt op onze basisbezetting en het verstevigen van onze positie als kamerorkest. Wij zullen daarom vaker kleinere producties spelen in zalen waarbij we dicht bij het publiek staan. Aanvullend zetten we in op het aantrekken van nieuwe doelgroepen; via het jaarlijkse gratis openluchtspektakel het Sinfonia Maritiem Concert en onze lunch- en pop-up concerten. Nieuw zijn het Cocktails & Classics voorprogramma, speciaal voor millennials, en de Social Seats, waarbij kaarten beschikbaar worden gesteld aan stadsgenoten met een kleine portemonnee.

Musici genieten ervan om anderen mee te nemen op de weg naar ervaring en ontwikkeling. Daarom begeleiden wij talenten graag op hun muzikale pad. Dit gebeurt op drie vlakken: jonge amateurs, conservatorium studenten én veelbelovende jonge solisten. De amateurs spelen in ons voorprogramma en krijgen les van de aanvoerders. Studenten nemen als volwaardig musicus deel aan onze concerten en de solisten krijgen een podium.

De uitvoeringskwaliteit en ‘Sinfoniamentaliteit’ maken het orkest tot een veel gevraagd samenwerkingspartner, getuige de vele succesvolle tournees en coproducties. Deze producties verbreden onze artistieke expertise en het orkest bereikt lokaal, nationaal én internationaal een groot en ander publiek.

Samenwerkingen met Conny Janssen Danst (2025), Xclusive Company (2027) en Artvarkt Saxophone Quartet (2028) zijn al beklonken en geconcretiseerd.

De financiën blijven een uitdaging. Bewust verlagen wij niet het aantal afrekenbare producties. We balanceren tussen het aantal producties dat financieel haalbaar is, en wat minimaal nodig is om ons publiek vast te houden en het hechte samenspel van de musici te garanderen. Concrete maatregelen zijn genomen om de kosten te verlagen en de inkomsten te verhogen. Desalniettemin zijn wij genoodzaakt een subsidie van € 750.000 te vragen. Doelgroepen verbreding, aansluiting bij de CAO en de verhoging in de (productionele) kosten vragen een extra investering van €180.000 t.o.v. 2024.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als zwak. Sinfonia Rotterdam heeft in de vele jaren van haar bestaan een behoorlijke staat van dienst opgebouwd. Het orkest heeft een grote productiviteit, veel gereisd en werkt geregeld samen met befaamde solisten en instellingen in binnen- en buitenland. Dat wordt gesteund door een sterk mecenaat uit het uitstekende netwerk van het orkest. Het vakmanschap van de dirigent en musici is over het geheel genomen goed, blijkend uit het spelniveau, hoewel de commissie vindt dat bij grotere bezettingen de orkestklank niet altijd homogeen is. Het voornemen om in de komende periode het aantal repetities te reduceren bevordert dat niet. De aanvrager benadrukt in het plan eigenschappen als ‘no-nonsense mentaliteit’ en ‘efficiënte besluitvorming’ als zijnde onderscheidende kenmerken van Sinfonia Rotterdam. De commissie beschouwt deze kwaliteiten echter als basisvoorwaarden voor elk professioneel functionerend orkest.

Het plan beschrijft de feitelijke doelstellingen voor de komende jaren maar een onderliggende artistieke visie ontbreekt over de hele linie. Zo wordt het voornemen om te focussen op de kamerorkestbezetting in kleinere zalen gebracht als een inhoudelijke keuze, maar tevens opgevoerd als bezuinigingsmaatregel. Evenmin beschrijft de aanvraag wat de inbreng van een gastprogrammeur betekent voor het artistieke beleid van het orkest. De beoogde programmering heeft zeker kwaliteit maar blijft inhoudelijk binnen veilige grenzen en is tamelijk conventioneel. De commissie verwacht dat het vooral klassiek georiënteerd publiek aanspreekt. Dat het Classics & Cocktails-concept gaat zorgen voor toestroom van millennials, of van nieuwe of jongere bezoekers wordt niet overtuigend uiteengezet. Een breder publiek, waaronder de doelgroep licht, wordt mogelijk wel bereikt met het Maritiem Concert en de pop-upconcerten. Mede door het ontbreken van een marketingstrategie heeft de aanvrager onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er sprake is van zeggingskracht voor een bredere doelgroep dan het vaste publiek.

Sinfonia Rotterdam profileert zich met repertoire dat de Weense klassieken als startpunt heeft. Dat gegeven alleen zorgt volgens de commissie niet voor een uitgesproken signatuur. Nergens leest zij in de aanvraag een eigenzinnige benadering van het gebodene, noch een oorspronkelijke visie op het uitvoeren van dit repertoire. Samenwerkingen met andere partijen, zoals Conny Janssen Danst en Xclusive, kunnen bijdragen aan de eigen signatuur maar uit de aanvraag kan niet worden opgemaakt of de artistieke inbreng van het orkest verder gaat dan alleen het leveren van muzikale begeleiding. Sinfonia Rotterdam voldoet aan de verwachting van een klassiek orkest. Maar daarin onderscheidt het zich niet in het bijzonder van andere orkesten met een vergelijkbaar repertoire.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als zwak. Sinfonia Rotterdam werkt samen met meerdere partners, met name binnen het culturele werkveld. De samenwerkingen zijn hoofdzakelijk gericht op de directe concertenpraktijk. Buiten het culturele domein komt samenwerking nauwelijks voor. De samenwerking met Stichting Mano in het kader van Social Seats wordt gewaardeerd door de commissie, die met Cultuurconcreet, Podium Islemunda en de Bergsingelkerk in het kader van de pop-upconcerten is niet nader toegelicht. Ten aanzien van talentontwikkeling beschrijft het plan alleen de stageplekken die worden geboden.

De commissie mist een visie op de mogelijke bijdrage van de samenwerking aan bijvoorbeeld het bereik van nieuwe doelgroepen, of aan grootstedelijke vraagstukken van de stad Rotterdam. Oprichter Conrad van Alphen brengt door zijn netwerk internationale solisten naar Rotterdam en het orkest naar het buitenland. Daarmee wordt wel een bijdrage geleverd aan de internationale positie van Rotterdam als muziekstad. Sinfonia Rotterdam presenteert het spelen van minder bekende 18e en 19e-eeuwse werken, het aanstellen van een gastprogrammeur en samenwerking in algemene zin als vormen van innovatie. Deze activiteiten behoren volgens de commissie tot reguliere aspecten van de orkestpraktijk. In het plan is geen sprake van wezenlijk innovatieve activiteiten die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het genre of aan de sector.

Het inclusiebeleid van Sinfonia Rotterdam komt in de aanvraag nauwelijks aan de orde. Er zijn aanzetten ten aanzien van de programmering en het publiek – zoals: Social Seats, het Maritiem Concert en de pop-upconcerten – maar die worden niet uitgewerkt. De “diversiteit aan sterren” waarmee de aanvrager wil werken gaat (uitsluitend) uit van nationaliteit. Hoe dit verder doorwerkt in de samenstelling van programma’s of de wijze waarop meer diverse doelgroepen actief worden betrokken is onduidelijk. Ook ten aanzien van personeel en partners reflecteert de aanvrager onvoldoende op hoe de organisatie zelf inclusiever kan worden. Er is geen plan van aanpak voor het werven van bijvoorbeeld bi-culturele medewerkers en leden van de Raad van Toezicht. Aandacht voor culturele achtergrond, gender of fysieke toegankelijkheid is onderbelicht. Door het ontbreken van een marketingplan en een concrete visie op inclusie, krijgt de commissie onvoldoende zicht hoe een inclusiever publiek en organisatie de komende jaren bereikt gaat worden.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als zwak. De stichting Sinfonia Rotterdam werkt met een raad-van-toezicht-model, een algemeen-artistiek directeur en een zakelijk leider. De Governance Code Cultuur wordt volgens de aanvrager onderschreven en toegepast. Er is aandacht voor transparantie, belangenverstrengeling, veiligheid op de werkvloer en verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Deze zijn vastgelegd in de statuten en het bestuursreglement. Ten aanzien van fair practice gaat de aandacht hoofdzakelijk uit naar eerlijke vergoeding. Dankzij de fair pay-bijdrage van de gemeente is de interne organisatie geprofessionaliseerd. Het beleid voor musici wordt de komende periode aangepast door aansluiting bij de cao Muziekensembles. Hier ligt volgens de commissie een grote uitdaging. De commissie merkt verder op dat de artistieke leiding en directie vertegenwoordigd zijn in één persoon wat het risico van een te eenzijdig artistiek beleid meebrengt.

De aansluiting bij de cao Muziekensembles vraagt om ingrijpende maatregelen; er worden kleinere producties in kleinere zalen gespeeld, per productie gaat het aantal repetities en gemiddeld aantal musici omlaag en de ticketprijs gaat omhoog. Het aantal 'afrekenbare producties' blijft volgens de aanvrager gelijk. Daarmee balanceert het orkest tussen financiële haalbaarheid, publieksaantallen en uitvoeringskwaliteit. Hiervoor is nog geen goede dekking gevonden. Voor de periode 2025-2028 dalen de eigen inkomsten met € 116.000,- ten opzichte van 2022 en wordt een verdubbeling van jaarlijkse subsidies aangevraagd. De beheerlasten stijgen met 30 procent, onder meer vanwege jaarlijkse indexering op de cao van de vaste medewerkers. Andere kostenposten missen een specificatie, zoals de reservering voor "innovatie en reservering algemene reserve" en doelgroepverbreding. De commissie vindt de raming te ambitieus en geen overtuigende vertaling van de plannen.

Een verbreding van de activiteiten leidt niet tot een verhoging van de eigen inkomsten en Sinfonia Rotterdam is in toenemende mate afhankelijk van subsidies. Op grond hiervan heeft de commissie twijfels over de continuïteit van de financiële bedrijfsvoering.